

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-01 nr. 128
19 martie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ la proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative (nr. 58 din 26.02.2024)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege specificat în titlu, în conformitate cu prevederile art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerații.

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlamentul Republicii Moldova, fapt ce corespunde art. 73 din Constituție și prevederilor art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

-2. Potrivit proiectului de lege, amenințările publice și hibride, inclusiv prin intermediul rețelelor de socializare, precum și acțiunile care amenință viața, integritatea fizică, libertatea de acțiune, sănătatea și securitatea persoanelor beneficiare de protecție de stat (Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului, Prim-ministrul și membrii lor de familie), urmează a fi incluse în lista acțiunilor care reprezintă un pericol deosebit pentru securitatea statului.

3. Prin natura reglementării, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, iar domeniul de reglementare ține de atribuțiile de bază ale Parlamentului, fiind astfel incidente prevederile articolelor 66 și 72 din Constituția Republicii Moldova.

4. Cu titlu de observație generală, ținem să punctăm că art. 9 din Legea Republicii Moldova cu privire la libertatea de exprimare nr. 64/2010 prevede că orice persoană are dreptul de a critica statul și autoritățile publice. Statul și autoritățile publice nu pot intenta acțiuni cu privire la defăimare. Statul și autoritățile executive și legislative nu sunt protejate de legea penală sau contravențională împotriva declarațiilor defăimătoare. Persoanele care exercită funcții publice pot fi supuse criticii, iar acțiunile lor – verificării din partea mass-media, în ceea ce privește modul în care și-au exercitat sau își exercită atribuțiile, în măsura în care acest lucru este necesar pentru a asigura transparența și exercitarea responsabilă a atribuțiilor lor.

5. Libertatea de exprimare este un drept fundamental al omului, recunoscut prin Declarația Universală a Drepturilor Omului din 1948, la art. 19, în Convenția europeană a Drepturilor omului, la art. 10 și în Constituția Republicii Moldova la art. 32. Totodată, libertate nu este una absolută, dar restrângerea ei poate avea loc strict în baza unor condiții legale, proporționale și dovedite. Sunt interzise prin lege îndemnul

la război de agresiune, îndemnul la ură națională, rasială, socială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, chemarea la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) în cauzele soluționate privind libertatea de exprimare, în special libertatea presei, a menționat că autoritățile executive și legislative, trebuie să tolereze inclusiv și afirmațiile în care nu toate faptele au fost verificate, ori care se bazează pe opinii sau zvonuri. Simpla critică a autorităților publice nu amenință ordinea publică și nu poate fi interzisă. Există deja, până acum, decizii ale CEDO, care stabilesc că guvernele trebuie să explice orice restrângere a libertății de exprimare, specificând că nu se pot limita numai la declarații precum că unele afirmații atentează la securitatea statului, ci trebuie să demonstreze cum în mod concret libertatea de exprimare a unui cetățean amenință ordinea publică sau securitatea națională și de ce trebuie restrânsă libertatea de exprimare a acestui cetățean, explicând fiecare caz în parte, nicidecum colectiv sau generic.

CEDO recunoaște că libertatea de exprimare trebuie respectată chiar și atunci când unele afirmații șochează sau indignează publicul (a se vedea "The Sunday Times" versus Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, 26.04.1979, § 65; Zana împotriva Turciei, 25.11.1997 § 51; Kommersant Moldovy contra Moldovei, 09.01.2007, § 31).

6. La art. I sugerăm delimitarea amenințărilor de acțiuni ori expunerea precum la lit. h) din același alineat: „amenințările exprimate prin acțiuni”.

7. Sub un alt aspect, constatăm că Codul penal al Republicii Moldova nu prevede o componentă de infracțiune cum ar fi amenințările publice și hibride, inclusiv prin intermediul rețelelor de socializare, precum și acțiunile care amenință viața, integritatea fizică, libertatea de acțiune, sănătatea și securitatea persoanelor beneficiare de protecție de stat. La etapa actuală, legislația națională sancționează faptele ilegale, precum: șantaj (art. 189 Cod Penal), încălcarea inviolabilității vieții personale (art. 177 Cod Penal), calomnia (art.70 Cod Contravențional).

În aceste condiții, în lipsa normelor penale/contravenționale care ar sancționa fapta sau ar face posibilă încadrarea juridică a acțiunilor făptașului într-o infracțiune/contravenție se creează un vid legislativ. De asemenea, lipsa unor norme clare ar putea duce la incertitudine și arbitraj în aplicarea legii, lăsând la latitudinea autorităților sau a instanțelor de judecată să interpreteze și să aplice regulile în mod subiectiv sau neuniform.

Prin urmare, este esențial să existe un cadru legal solid, care să definească clar ce acțiuni sunt interzise și care să prevadă sancțiuni adecvate pentru încălcarea acestor reguli. Acest lucru este fundamental pentru menținerea ordinii sociale și a statului de drept.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală